

EGE ÜNİVERSİTESİ
SORUMLU ÜRETİM VE TÜKETİM
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORU

Sürdürülebilir Kalkınma İçin
KÜRESEL AMAÇLAR

Tarih:01.11.2022

Çalışma Grubu Üyeleri İsim	Bölüm/Anabilim Dalı
Doç.Dr. Göknur Şişman Aydın (Grup Başkanı)	Su Ürünleri Fakültesi- Temel Bilimler
Prof. Dr. M. Özgür Çoğulu	Tıp Fakültesi Hastanesi-Başhekimlik
Doç. Dr. Hür Hassoy	Tıp Fakültesi-Halk Sağlığı
Dr. Tuğçe Dağlıoğlu	ÇEVMER
Aysel İldızlı	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı
Çiğdem Büyüktopçu	E.Ü. Hastanesi- Çevre Yönetim Birimi

SDG12- SORUMLU TÜKETİM VE ÜRETİM

Ege Üniversitesi Sorumlu Tüketim ve Üretim Değerlendirme Raporu

Bu rapor, Ege Üniversitesinin öğrenciler ve çalışanları kapsayan bütüncül bir bakış açısıyla sorumluluk alanı içinde bulunan eğitim, öğretim, araştırma, üretim ve hizmet birimlerinde benimsediği sürdürülebilir üretim ve tüketim politikası kapsamında yaptığı çalışmaları kapsamaktadır.

Ege Üniversitesinin vizyonu; bilim ve teknolojide öncü, ulusal ve uluslararası alandaki paydaşlar ile güçlü bir işbirliği ve iletişim ağı bulunan, yeşil, sürdürülebilir, erişilebilir ve yaşanabilir bir kampüse sahip, bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamına katkıda bulunan ve finansal yapısı güçlü bir üniversite olmaktır. Ege Üniversitesi çevre farkındalığını, üniversitenin tüm faaliyetlerinde ön planda tutan, bu yönde çevre aktiviteleri gerçekleştiren, eğitim ve öğretim süresi boyunca ve sonrasında sürdürülebilirlik olgusunu öğrencileri ve çalışanları için yaşam kültürü haline getirmeyi hedefleyen Sürdürülebilir Yeşil Kampüs politikasını benimsemektedir. Ege Üniversitesi 2016 yılında yayınlanan **Sürdürülebilir Yeşil Üniversite Stratejik Planına** (https://cevremerkezi.ege.edu.tr/a-289/ege_universitesi_surdurulebilir_yesil_universite_stratejik_plani.html) göre satın alma, dönüşüm ve lojistik faaliyetlerini içeren çevre odaklı bir yönetim sistemi kurmak için çalışmaktadır (<https://cevremerkezi.ege.edu.tr/>). Bu amaçla 2018 yılında İzmir Kalkınma Ajansı'ndan "Yeşil Kampüs Sürdürülebilir Üniversite" fizibilite projesi desteği alınmış (https://cevremerkezi.ege.edu.tr/tr-7965/2017-2018_yillari.html), proje 2020 yılında tamamlanmıştır. Ege Üniversitesi ayrıca, 2020 yılında 1. Sürdürülebilirlik Raporunu yayınlamıştır (https://pik.ege.edu.tr/files/pik/icerik/EGE_SKA_Raporu_1_2020_Kasim.pdf).

Gıda ve Malzeme Tedarik Süreci

Ege Üniversitesi, öğrencilerin, akademisyenlerin ve idari personelin ihtiyaçlarını karşılamak için, satın alma, dönüşüm ve lojistik faaliyetlerini içeren gıda ve malzeme tedarik sürecinde yeşil tedarik zinciri ilkelerine dayalı, güvenilir ürün ve sürdürülebilir çevre odaklı bir yönetim sistemi oluşturmak için politika geliştirmiştir. 2020 yılında 1. Sürdürülebilirlik raporunu yayınlamış, (https://pik.ege.edu.tr/files/pik/icerik/EGE_SKA_Raporu_1_2020_Kasim.pdf), 2021 yılında revize etmiştir.

Ege Üniversitesi, satın alma ve lojistik faaliyetlerini ulusal mevzuat çerçevesinde yürütmektedir (<https://imidb.ege.edu.tr/tr-3812/mevzuat.html>). Ulusal mevzuatta yeşil tedarik ile ilgili herhangi bir düzenleme bulunmamakla birlikte satın alma faaliyetlerini yasal düzenlemelerinin izin verdiği ölçüde sürdürülebilir çevre odaklı bir çerçevede yürütmeye özen göstermektedir. 2019-2020 akademik yılı itibarıyla Ege Üniversitesi toplam 61,628 öğrenciye ev sahipliği yapmıştır. Üniversitenin 10,592 akademik ve idari personeli bulunmaktadır. Beslenme hizmetleri açısından, Ege Üniversitesinin ana kampüsünde 3 öğrenci yemekhanesi ve 7 personel yemekhanesi bulunmaktadır (https://sksdb.ege.edu.tr/tr-3843/beslenme_hizmetleri_sube_mudurlugu.html). Tüm

üretim faaliyetleri, merkez kampüste bulunan 1 no'lu öğrenci yemekhanesinin mutfağında gerçekleştirilmektedir. Kafeteryada kullanılan her yiyecek, üniversitenin şartnamesine göre temin edilmektedir.

Ege Üniversitesi, tedarikçilerinden, üniversitenin Tedarik Sözleşmesi Protokolü aracılığıyla, tehlikeli ve çevresel olaylar da dahil olmak üzere güvenlikle ilgili bilgiler, kalite belgeleri, test sonuçları ve malzemelerle ilgili sertifikaları sağlamalarını ve düzenli olarak raporlamalarını talep edebilmektedir (https://imidb.ege.edu.tr/tr-3819/yatirim_harcamaları_sube_mudurlugu_gorev_tanimi.html , https://sksdb.ege.edu.tr/tr-3843/beslenme_hizmetleri_sube_mudurlugu.html).

Ayrıca Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Koordinatörlüğü tarafından satın alma yapılabilmesi için Teknik Şartname hazırlanması şartı aranmakta, kalite güvence belgesi veya ürün kalite belgesi talep edilebilmektedir (http://bap.ege.edu.tr/files/bap/icerik/bap_harcama_kural0405.pdf).

Üniversite, gıda ihtiyacını karşılamak için tedarikçi bazında satın alma yerine kendi araştırma ve uygulama merkezlerinde üretilen organik ürünleri kullanma yönündedir. Ayrıca Gıda Mühendisliği tarafından üretilen ekmekler öğrenci ve personel yemekhanelerinde kullanılmaktadır. Araştırma ve uygulama merkezlerinde üretilen organik ürünler ile Gıda Mühendisliği tarafından üretilen ekmekler, Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığına bağlı öğrenci ve personel yemekhanelerinin gıda ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılamaktadır. Ayrıca, Ziraat Fakültesinin bulunduğu satış noktalarında ürettiği ürünler (yoğurt, peynir, süt, kefir, ayran, yumurta, zeytin, bitkisel yağlar, tereyağı, tarhana, dondurma, bal, propolis, mevsimlik sebze ve meyve gübreleri) kampüste satışa sunulmaktadır. Gıda Mühendisliği tarafından üretilen ekmeklerin satışı bölge halkından yoğun talep görmektedir. (https://agr.ege.edu.tr/tr-1118/uretim_ve_hizmetler.html), (https://agr.ege.edu.tr/tr-8425/ziraat_fakultesi_urunleri_posteri.html), (<http://agr2.ege.edu.tr/index.php/arastirma-ve-uygulama-merkezleri/mordogan-aras-uyg-deneme-istas>), (<https://agr.ege.edu.tr/eng-1141/menemen-resear-app-prod-farm.html>), (<https://www.haberhurriyeti.com/haber/3316557/yari-fiyatina-organik-adres-ziraat-fakultesi>).

Entegre Atık Yönetimi ve Uygulamaları

Üniversitemiz bünyesinde eğitim, öğretim, araştırma ve hizmet faaliyetleri sonucunda oluşan tehlikeli atıkların çevreye zarar vermeden bertaraf edilebilmesi için, "Entegre Atık Yönetim Sistemi" uygulanmaktadır (<https://euatik.ege.edu.tr/>). Ege Üniversitesinde "Atık Yönetimi" yaklaşımında kullanılan model "Yaprak-Dal-Gövde" olup atığın üretildiği başlangıç noktasından çevreye duyarlı bir şekilde bertarafına kadar olan süreçleri kapsamaktadır. "Atık Azaltma", üniversitemizin 2017 yılında oluşturduğu Sürdürülebilir Yeşil Üniversite politikasının belkemiğidir (http://euatik.ege.edu.tr/files/euatik/icerik/yesil_universite.pdf), (https://cevremerkezi.ege.edu.tr/a-289/ege_universitesi_surdurulebilir_yesil_universite_stratejik_plani.html).

İşe yeni başlayanlar ve atık koordinatörleri eğitimleri kampüs içinde ÇEVMER ve hastane kısmında da Çevre Yönetim Birimi tarafından düzenli olarak yapılmaktadır (<https://euatik.ege.edu.tr/tr-9299/.html>). 2020 yılında da online eğitimlere devam edilmiştir.

Ege Üniversitesi Hastanesinde tehlikeli kimyasalların güvenli kullanımı ve dönem içerisinde israf edilmeden bertarafı için hazırlanan dokümanlar, Kalite Doküman Yönetim Sistemi (QDMS) ile çalışanların hizmetine sunulmaktadır. Tehlikeli ve tıbbi atıklar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanan "Atık Yönetim Planı" ve "Endüstriyel Atık Yönetim Planı" doğrultusunda yönetilmektedir.

Ege Üniversitesi Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) sayesinde; hayata geçirdiği "Kâğıtsız Ofis" uygulamaları ile 9,473 ağacın kesilmesini önleyip, 47,178 litre suyun tasarrufunu sağlamıştır. 189 ton atığın oluşumunu ve 2,673 ton karbondioksit salınımı böylece engellenmiştir. Bu sonuçlara göre, Ege Üniversitesi, 6,983,995 adet kâğıdın tasarrufunu sağlamıştır (https://ege.edu.tr/a-2653/turkiye%E2%80%99nin_%E2%80%9Cen_%C3%87evreci_universiteleri%E2%80%9D_siralamasinda_ege_universitesi_2%E2%80%99nci_oldu.html).

Her yıl dünya üniversitelerini çevresel farkındalık ve sürdürülebilirlik alanlarında değerlendiren GreenMetric tarafından 2021 yılında yapılan değerlendirmede Ege Üniversitesi 108. sırada yer almıştır (https://cevremerkezi.ege.edu.tr/a-6251/ege_universitesi_yesil_universiteler_siralamasinda_57_basamak_yukseldi.html).

Sıfır Atık

Ege Üniversitesinin tek kullanımlık malzeme kullanımını azaltmaya yönelik temel yönetim politikası "Sıfır Atık" yaklaşımıdır. Ege Üniversitesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının başlattığı "Sıfır Atık Projesi" kapsamında pilot üniversite seçilmiş, kaynakları daha verimli kullanmak ve atık miktarını azaltmak amacıyla başlatılan projeyi hayata geçiren ilk devlet üniversitesi olmuştur. Plastik kullanımının azaltılmasına yönelik çalışmalar da "sıfır atık" projesi kapsamında yürütülmüştür. Söz konusu proje, 2020 yılında tamamlanmış olup Ege Üniversitesi halen sıfır atık kapsamında tek kullanımlık ürün kullanımını azaltmaya yönelik çalışmalar ve uygulamalar yürütmektedir

(https://www.youtube.com/watch?v=jDT3pFQ7Fes&ab_channel=Ege%C3%9CniversitesiTV), (https://cevremerkezi.ege.edu.tr/tr-7958/yesil_kampus_ve_surdurulebilirlik.html).

2020 yılından bu yana Rektörlüğümüz tarafından alınan atık kutuları, yapılan Atık Geçici Depolama Merkezi ve eğitimler ile sıfır atık sistemi çalışmaları sürdürülmektedir. Bu çalışmalar neticesinde üniversitemiz, "Ege Üniversitesi Merkez Kampüsü" olarak İzmir'de kampüs bazında Sıfır Atık Belgesi almaya hak kazanan ilk eğitim kurumu olmuştur (<https://egeajans.ege.edu.tr/?p=15586>), (<https://twitter.com/eucevremerkezi/status/1331117693055893504>), (https://cevremerkezi.ege.edu.tr/a-4463/eu_%E2%80%9Csifir_atik_belgesi%E2%80%9D_almaya_hak_kazandi.html).

Ambalaj atıkları ve tehlikeli atıklar (tıbbi atık, kimyasal atık, pil, floresan, kartuş, toner, elektronik atık, bitkisel atık yağ) düzenli bir şekilde kayıt altına alınmaktadır.

“Sıfır Atık” bağlamında;

- Ege Üniversitesi ana kampüsünde 3 öğrenci yemekhanesi ve 7 personel yemekhanesi bulunmaktadır. Sabah kahvaltısı, öğle yemeği ve akşam yemeği servisi öğrenci yemekhanelerimizde, öğle yemeği servisi de idari ve akademik personel yemekhanelerimizde verilmektedir. Üniversite yemekhanelerinde plastik kullanımını azaltmak için plastik malzemeler (çatal, kaşık, tabak, vb.) kullanılmamaktadır. Bu sayede plastik malzemelerin kullanımı büyük ölçüde azaltılmıştır (https://sksdb.ege.edu.tr/tr-3843/beslenme_hizmetleri_sube_mudurlugu.html).
- Kampüs alanında oluşabilecek plastik atıkları azaltmak için (su şişeleri, ambalajlar, vb.) kampüs alanında su sebilleri yerleştirilmiştir (<https://egeajans.ege.edu.tr/?p=3424>). Ayrıca öğrencilerin bez çanta kullanımı teşvik edilmektedir ([http://cevremerkezi.ege.edu.tr/files/cevremerkezi/icerik/sifir%20atik\(1\).pdf](http://cevremerkezi.ege.edu.tr/files/cevremerkezi/icerik/sifir%20atik(1).pdf)).
- Plastik kullanımının azaltılması politikası kapsamında eğitim ve etkinlikler düzenlemektedir (https://cevremerkezi.ege.edu.tr/a-4581/uluslararası_katılımlı_dünya_%C3%87evre_gunu_paneli_mizi_gerçekles_tirdik.html).
- Kâğıt tüketimini azaltmak için E.Ü. 2022 yılında “yeşil ofis sertifikası” almaya hak kazanan elektronik dokümantasyon sistemini (ENVISION) kullanmaya başlamıştır.
- Üniversitedeki çoğu bölümün 1. sınıf öğrencilerine “Üniversite Hayatına Giriş” dersi kapsamında iki hafta süreyle Sıfır Atık Uygulamaları anlatılmakta olup, öğrencilerin bu dersi alması zorunludur.
- Ayrıca oryantasyon programı kapsamında her yıl başında tüm lisansüstü öğrencilere sıfır atık ve plastik kullanımının azaltılması konularında bilinçlendirme yapılmaktadır.
- İzmir Bornova Anadolu Lisesi'nin ev sahipliğinde, Türkiye ve Azerbaycan'ın farklı şehirlerinden 11 farklı okulun ortaklaşa yürüttüğü eTwinning projesi "Düşün-Dönüş-Dönüş(3D)" kapsamında bir sunum gerçekleştirilmiştir (<https://twitter.com/EUCevreMerkezi/status/1350768302839246848>).
- Lisans öğrencileri seviyesinde “Çevre Bilinci” dersinde sorumlu üretim ve tüketim bilincine yönelik konular işlenmektedir.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasında “**Sürdürülebilir ve İklim Dostu Kampüs Oluşturulması Alanında İş Birliği Protokolü**” imzalanmış, Ege Üniversitesi, “**Yeşil Kampüs**” ve “**İklim Dostu Kampüs**” sloganlarıyla gerçekleştirdiği sürdürülebilir çalışmalar neticesinde protokolün uygulanacağı 10 pilot üniversiteden biri olmuştur (<https://www.euegeajans.com/index.php/2022/10/05/ege-universitesi-cevre-dostu-uygulamaları-ile-10-pilot-universite-arasına-girdi/>). Bu kapsamda, Ege Üniversitesi Sıfır Atık Eylem Planı, sıfır atık sisteminin sorunsuz işlemesi ve atık

azaltılması hedeflenerek temel düzeyden Gümüş, Altın ve Platin düzeylerine geçmek üzere hazırlanmıştır. Ege Üniversitesi, bu çalışmaların gerçekleştirilmesi ve takibi için Sıfır Atık komisyonu oluşturmuş, 2023 yılı itibariyle eylem planına göre faaliyetler yürütecektir.

İlgili linkler

<https://www.instagram.com/p/CjTGEWqtNNU/>

[http://cevremerkezi.ege.edu.tr/files/cevremerkezi/icerik/sifir%20atik\(1\).pdf](http://cevremerkezi.ege.edu.tr/files/cevremerkezi/icerik/sifir%20atik(1).pdf)

http://euatik.ege.edu.tr/files/euatic/icerik/yesil_universite.pdf

https://cevremerkezi.ege.edu.tr/a-289/ege_universitesi_surdurulebilir_yesil_universite_stratejik_plani.html

https://cevremerkezi.ege.edu.tr/a-4463/eu_%E2%80%9Csifir_atik_belgesi%E2%80%9D_almaya_hak_kazandi.html

<https://cevremerkezi.ege.edu.tr/s-4344/.html>

https://cevremerkezi.ege.edu.tr/tr-5797/sifir_atik.html

https://cevremerkezi.ege.edu.tr/tr-9257/yesil_kampus_ve_surdurulebilirlik.html

<https://egeajans.ege.edu.tr/?p=11967>

<https://egeajans.ege.edu.tr/?p=13826>

<https://egeajans.ege.edu.tr/?p=15586>

<https://egeajans.ege.edu.tr/?p=3424>

<https://egeajans.ege.edu.tr/?p=6750>

https://pik.ege.edu.tr/files/pik/icerik/EGE_SKA_Raporu_1_2020_Kasim.pdf

<https://twitter.com/egeajans87/status/1250679706405474304>

<https://twitter.com/egeajans87/status/1364470233130536960>

<https://twitter.com/EUCevreMerkezi/status/1331117693055893504>

<https://twitter.com/EUCevreMerkezi/status/1350768302839246848>

<https://www.haberekspres.com.tr/izmir/ege-universitesi-ne-sifir-atik-kutulari-konuldu-h124041.html>

2020 Yılı Atık Verileri

2018 yılından günümüze sıfır atık sistemine geçilmesi, eğitimlerin yapılması ve bilincin artması ile geri dönüşüme giden atık miktarlarımızın her yıl arttığı gözlemlenmiştir. **2018 yılında 218.150 kg., 2019 yılında 266.040 kg., 2020 yılında 293.930 kg. ve 2021 yılında 389.000 kg. atık geri dönüşüme gönderilmiştir.** Çöpe gitmekten kurtarılan atıklar, ayrıca sera gazı salımının önlenmesi, ağaçların kurtarılması, enerji tasarrufu yapılması gibi birçok olumlu etkiyi sağlamaktadırlar. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Atık Sayacı kullanılarak yapılan çalışma verilerine göre,

kâğıt geri dönüşümü ile 4,760 adet ağaç kurtarılmıştır. Ambalaj atıkları geri dönüşümü ile 49.560 kg. sera gazı atık salımı önlenmiş, 971m³ depolama alanı kazanılmış, 74.1 kg. hammadde tasarrufu yapılmıştır.

2020 yılında tüm bu atıkların yanı sıra “Atık İlaç” toplanmasına başlanmıştır. 2021 yılı içerisinde Tıp Fakültesi de 8.640 kg. atık ilaç toplayarak bu zararlı maddelerin çevreye karışmasını engellemiştir.

		2021
Atıklar	Ambalaj (Kâğıt, Metal,Plastik)	280.000 kg
	Bitkisel Yağ	8961 kg
	Elektronik	5800 kg
	Tehlikeli Atık	178.160 kg
	Hurda Metal	44.810 kg
Kazanım	Hammadde Tasarrufu	74.1 kg
	Enerji Tasarrufu	1.184.594 KWH
	Kurtarılan Ağaç	4760 adet
	Önlenen Sera Gazı	54.975 kg
	Depolama Alanı Kazancı	971 m ³